

DISCLAIMER

Onafhankelijke informatie is niet gratis. Het NTvG investeert veel geld om het hoge niveau van haar artikelen te waarborgen, door een proces van peer-review en redactievoering. Het NTvG kan alleen bestaan als er voldoende betaalde abonnementen zijn. Het is niet de bedoeling dat onze artikelen worden verspreid zonder betaling. Wij rekenen op uw medewerking.

Uitval van huisartsenzorg door covid-19-vaccin

Leerpunten voor toekomstige vaccinatierondes

Roy P.H. Beijaert en Mattijs E. Numans

Samenvatting

Na de tweede prik met het Moderna-vaccin viel een aantal huisartsen in Utrecht 2-3 dagen uit als gevolg van de bijwerkingen. Via een simpele e-mailenquête kwamen we op 14% uitval. We bekeken mogelijkheden van anticipatie op die uitval bij een volgende vaccinatiecycle en breken een lans voor transparantie over de bijwerkingen.

Hoeveel huisartsen vielen uit door bijwerkingen van de covid-19-vaccinatie? En welke lessen kunnen we daaruit trekken voor toekomstige vaccinatiecampagnes? Een enquête onder Utrechtse huisartsen geeft een eerste idee.

Begin 2021 werden huisartsen in Nederland gevaccineerd tegen covid-19.¹ Omdat de regionale huisartsenorganisatie in Utrecht rekening wilde houden met kortdurende uitval van huisartsen door bijwerkingen, werd het vaccineren in de Utrechtse regio op een zaterdag gepland. Zo zou er voor het reguliere huisartsenwerk een dag respijt zijn. Voor de huisartsenposten werden extra waarnemers gerekruteerd.

We besloten om met een enquête via de Utrechtse huisartsenmailgroep na te gaan of veel huisartsen ook op de maandag na vaccinatie waren uitgevallen en zo ja, of dat dan kwam door reeds bekende bijwerkingen van het vaccin.² Op die manier beantwoordden we de vraag of het vaccineren van huisartsen inderdaad zo was georganiseerd dat zo min mogelijk huisartsen tegelijk uitvielen. Ook kregen we zo aanknopingspunten voor verbetering van de vaccinatiestrategie bij groepen zorgverleners in de toekomst.

De meting

Onze enquête leverde 196 ingevulde enquêtes op (responspercentage: 42,6%). Dit geeft zeker een indicatie van de uitval en bijwerkingen in onze regio, maar mogelijk zijn huisartsen die uitvielen door bijwerkingen oververtegenwoordigd.

Van de 196 respondenten ontvingen er 179 de tweede Moderna-prik in het weekend dat wij de vragenlijst stuurden. Van hen waren er daarna 25 (14%) 2 of zelfs 3 dagen niet in staat tot regulier huisartsenwerk, hoofdzakelijk door koorts, hoofdpijn en malaise. Van de huisartsen die wel gingen werken, waren de meesten niet klachtenvrij.

De LHV constateerde eerder dat sinds het begin van de covid-19-pandemie in een gemiddelde week 17% van de vaste frontliniewerkers in de huisartsenpraktijk uitviel door ziekte of quarantaine vanwege contact met een covid-positief persoon.³ Zo'n 22% van de huisartsenpraktijken kon hierdoor aanmerkelijk minder zorg bieden.⁴ Daarmee vergeleken is de door ons gemeten 14% uitval na de vaccinatie relatief beperkt.

Leerpunten

De beslissing om de huisartsen op zaterdag te vaccineren heeft, samen met het inzetten van waarneming op de huisartsenpost voor zaterdag en zondag, veel zorguitval voorkomen. Toch kon 2 dagen na de vaccinatie 14% van de respondenten niet aan de slag. Ook hier heeft de ruime beschikbaarheid aan waarnemers de huisartsenzorg op peil gehouden. Zo is de feitelijke zorguitval door de tweede vaccinatieronde in Utrecht-stad relatief beperkt gebleven.

Het valt te verwachten dat er de komende jaren meerdere vaccinatiecycle's zullen plaatsvinden, te beginnen met de eventuele booster in het najaar van 2021.^{5,6} Er zal dan structureel rekening gehouden moeten worden met uitval. Dat betekent eventueel spreiding van vaccinatiemomenten en zo nodig de inzet van een achterwacht die niet aan de vaccinatieronde meedoet.

Een aantal respondenten waarschuwde ons dat het delen van kennis over uitval door vaccinaties tot een lagere vaccinatiebereidheid zou kunnen leiden. Wij zijn echter van mening dat bij preventieve maatregelen transparantie extra belangrijk is. Ook in dit geval is de schade door ziekte relatief groter dan de schade door vaccinatie.⁷

Literatuur

1. RIVM: [Ontwikkeling COVID-19 in grafieken](#). Geraadpleegd op 13 april 2021.
2. Bijwerkingencentrum Lareb: [Bijwerkingen coronavaccins](#).
3. Rijksoverheid: [In quarantaine of in isolatie door corona](#).
4. LHV: [Personeelsuitval in huisartsenpraktijk baart zorgen: sneltesten noodzakelijk](#). 21 oktober 2020
5. Guruprasad L. Human SARS CoV-2 spike protein mutations. Proteins. 2021;89:569-76. [doi:10.1002/prot.26042](#). [Medline](#)
6. Shao W, Li X, Goraya MU, Wang S, Chen JL. Evolution of influenza a virus by mutation and re-assortment. Int J Mol Sci. 2017;18:1650. [doi:10.3390/ijms18081650](#). [Medline](#)
7. Baden LR, El Sahly HM, Essink B, et al. Efficacy and safety of the mRNA-1273 SARS-CoV-2 Vaccine. N Engl J Med 2021;384:403-16. [doi:10.1056/NEJMoa2035389](#). [Medline](#)
8. Online artikel en reageren op ntvg.nl/D6075
 - Utrecht: drs. R.P.H. Beijaert, huisarts. LUMC, afd. Public Health en Eerstelijns Geneeskunde, campus Den Haag; prof.dr. M.E. Numans, huisarts
 - Contact: R. Beijaert (hippocratekst@gmail.com)
 - Belangenconflict en financiële ondersteuning: geen gemeld.
 - Willem van de Kraan, huisarts in Utrecht en beheerder van de huisartsenmailgroep 'Picolo', gaf commentaar.

Aanvaard op 26 mei 2021

Citeer als: Ned Tijdschr Geneesk. 2021;165:D6075